

پاسخنامه مدارس شهرستان

پایه: ۶

موضوع: فقه ۶

تاریخ: ۹۱/۰۶/۰۴

ساعت: ۸

نام کتاب: شرح لمعه، جلد دوم، از کتاب المیراث تا پایان کتاب الدیات

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. برای اجرای حکم سرقت کدام یک از موارد زیر، شرط نیست؟

- ا. کون السارق بالغاً عاقلأً مختارأً
- ب. اذا كانت السرقة من الحرز بعد هتكه و ازالته
- ج. كون السرقة من غير مال ولده و لا مال سيده
- د. كون السارق بصيراً

۳۴۲/۳۴۱ د

۲. عدة زوجة مرتد فطرى ...، و عدة زوجة مرتد ملأى ... است.

- ا. عدة وفات - عدة وفات
- ب. عدة طلاق - عدة طلاق
- ج. عدة وفات - عدة طلاق
- د. عدة طلاق - عدة وفات

۳۸۷/۳۸۶ ج

۳. در کدام مورد، ارث، «نصف» است؟

- ا. الزوج مع عدم الولد للزوجة
- ب. الزوجة مع الولد للزوج
- ج. البناتین و الاختین للابوين
- د. الام مع عدم من يحجبها

۱۷۷/۱۷۶ ا

۴. الكفارة اللازمة للقاتل بسبب القتل ...

- ا. كبيرة مرتبة مطلقاً
- ب. كبيرة مرتبة فى الخطأ و كفارة جمع فى العمد
- ج. كبيرة مرتبة فى الخطأ، و كفارة جمع فى العمد و شبه الخطأ
- د. كفارة جمع مطلقاً

۵۵۰ ب

سؤالات تشریحی:

* اللعان مانع من الارث الا أن يكذب الاب نفسه فيرثه الولد من غير عكس. ۱۶۷/۴

۱. عبارت را توضیح دهید.

لعان مانع از ارث است یعنی اگر زن و شوهر ملاعنه کردند هیچ کدام از هم ارث نمی‌برند و نیز ارث نمی‌برد شوهر که لعان کرده از فرزندى که از خودش نفی کرده است و آن بچه هم از او ارث نمی‌برد. مگر اینکه پدری که نفی ولد کرده بعداً خودش را در نفی ولد تکذیب کند که در این صورت فرزندش از او ارث می‌برد ولی پدر از فرزند ارث نمی‌برد.

۲. حکم ارث زن و شوهر در عدة طلاق چیست؟ توضیح دهید. ۲۱۸

الطلاق الرجعى لا يمنع من الارث اذا مات احدهما فى العدة الرجعية بخلاف البائن فانه لا يقع بعده توارث فى عدته الا أن يطلق و هو فى المرض فانها ترثه الى سنة و لا يرثها هو.

* لا يقدح تقادم الزنا المشهود به فى صحة الشهادة و لا يسقط الحد و لا الشهادة بتصديق الزانى الشهود و لا بتكذيبهم. ۲۷۲/۴

۳. دو فرع فقهی فوق را بیان کنید و علت را در مسأله دوم توضیح دهید.

۱. اگر زناى که مورد شهادت شهود واقع شد مدت‌ها قبل از شهادت آنها بود مثلاً شش ماه یا یک سال قبل، این فاصله زمانی مضر به صحت شهادت شهود نیست. ۲. همچنین اگر زانی، شهود بر زنا را تصدیق یا تکذیب کند منجر به سقوط حد یا شهادت گواهان نمی‌شود زیرا اگر بنا باشد با تکذیب فاعل، حد ساقط شود لازم می‌آید که احکام تعطیل شوند زیرا هر شخصی می‌تواند برای اسقاط حد، شاهدان را تکذیب کند.

- أ. حدّ الزانی فی شهر رمضان لیلاً
 ب. لو شهد لها اربع نساء بالکارة بعد شهادة الاربعة بالزنا
 ج. الحد فی القيادة اذا كان القائد حرّاً
 د. كيفية ثبوت القيادة
- ج. الجلد المقدّر مع عقوبة زائدة (سواء كان مع الجلد رجم أم لا)
 ج. درء الحد عن الجميع (ای عن المرأة و الشهود)
 ج. خمس و سبعون جلدة
 ج. بالاقرار مرتّین أو بشهادة شاهدين ذکرين عدلين

۳۳۵

۵. اگر شارب الخمر توبه کند آیا حدّ از او ساقط می‌شود؟ توضیح دهید.

لو تاب قبل قیام البینة علیه سقط الحدّ و لو تاب بعد قیام البینة لا یسقط عند الحدّ اما لو تاب بعد اقراره بالشرب یتخیر الامام بین اقامته علیه و العفو.

۶. اگر سه مرد حرّ شریک در قتل عمد یک مرد حرّ باشند ولی مقتول دو نفر از آنان را قصاص کند، وظیفه قاتل سوم و ولی مقتول در دیه چیست؟

۴۰۵

لو قتل اثنين أذى الثالث ثلث الدية عوض ما يخصه من الجناية و یضیف الولی الیه دية كاملة لیصیر لكلّ واحد من المقتولين ثلثا دية و هو فاضل دیته عن جنایته.

* و لو أقرّ واحدٌ بقتله عمداً، و آخر بقتله خطأً تخیر الولی فی تصدیق من شاء منهما، و إلزامه بموجب جنایته؛ لأنّ كلّ واحد من الإقرارین سبب مستقلّ فی ایجاب مقتضاه علی المقرّ به. و لمّا لم یمكن الجمع تخیر الولی و إن جهل الحال کغیره، و لیس علی الآخر سبیل.

۷. عبارت فوق و دلیل بر تخییر ولی را توضیح دهید.

۴۲۹

اگر شخصی به قتل عمد کسی اقرار کرد و شخص دیگری به قتل خطأً آن مقتول اقرار کرد ولی مقتول مخیر است در تصدیق هر کدام و ملزم می‌کند مقرّ را به مقتضای اقرارش که در قتل عمد قصاص است و بدل قصاص و در قتل خطأً دیه است نه قصاص و دلیل تخییر این است که هر یکی از اقرارین سبب مستقل است در ایجاب مقتضای اقرار بر علیه کسی که مقرّ به قتل است و جمع هم ممکن نیست زیرا نمی‌شود در یک مقتول، دو قتل واقع شود فلذا مخیر می‌شود ولی مقتول اگر چه واقع را نداند و هر کدام را که اختیار کرد باید از دیگری دست بردارد.

* و یجوز التوکیل فی استیفائه (أی القصاص)، فلو عزل الموكّل و اقتصّ الوکیل و لمّا یعلم بالعزل فلا شیء علیه من قصاص و لا دية؛ لأنّ الوکیل لا ینعزل إلّا مع علمه بالعزل، فوقع استیفائه موقعه. أمّا لو عفی الموكّل فاستوفی الوکیل بعده قبل العلم ...

۴۵۲

۸. دلیل عدم ثبوت قصاص و دیه بر وکیل را توضیح دهید. اگر موکّل، جانی را عفو کرده باشد و وکیل قبل از علم به عزل، قصاص کند حکم چیست؟ چرا؟

زیرا وکیل منعزل نمی‌شود مگر بعد از علم وکیل به عزل شدن و حال این که در ما نحن فیه وکیل در حال استیفاء قصاص از عزل موکّل مطلع نشده بود، فلذا استیفاء قصاص در جایگاه اصلی خودش واقع شده است. در صورت دوم قصاص نمی‌شود ولی باید دیه را بدهد چون از یک طرف مباشرت در قتل داشته و از طرف دیگر وکالتش به واسطه عفو موکّل باطل شده است.

* لو طلق ذو الاربع احدى الاربع و تزوج بخامسة و مات ثم اشتهت المطلقة، فللمعلومة بالزوجية ربع النصيب و ثلاثة ارباعه بین الاربع الباقيات بالسوية ... و الحكم مخالفة للاصل. ۲۲۲/۴

۹. منظور از «المعلومة بالزوجية» کدام زن است و سهم ارث او چه مقدار است؟ ب. چرا شهید ثانی (ره) این حکم را مخالف اصل می‌داند؟

أ. المعلومة بالزوجية هی الّتی تزوج بها اخيراً. ربع النصب الثابت للزوجات و هو ربع الربع او ربع الثمن ب. لان مقتضاه توريث من یعلم عدم ارثه للقطع بانّ احدى الاربع غیر وارثه.